

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wat wordt bedoeld met: 'de wettelijke gemeenschap van goederen' in huwelijkse voorwaarden van na 31 december 2017?

Huijgen, W.G.

Citation

Huijgen, W. G. (2024). Wat wordt bedoeld met: 'de wettelijke gemeenschap van goederen' in huwelijkse voorwaarden van na 31 december 2017? *Juridische Berichten Voor Het Notariaat*, 2024(3), 4-5. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4172245>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4172245>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

10. Wat wordt bedoeld met: ‘de wettelijke gemeenschap van goederen’ in huwelijkse voorwaarden van na 31 december 2017?

W.G. HUIJGEN

In een akte van huwelijkse voorwaarden van 12 mei 2020 is in art. 1 het volgende bepaald: ‘Tussen de partners bestaat de wettelijke gemeenschap van goederen.’ Anders dan men op het eerste gezicht wellicht zou verwachten, oordeelt rechtbank Amsterdam dat – alle omstandigheden in casu in aanmerking genomen – de partners daarmee hebben bedoeld de wettelijke *algehele* gemeenschap van goederen van vóór 1 januari 2018 op hun huwelijk van toepassing te verklaren.

1. De feiten

De man en de vrouw, beide zowel van Nederlandse als van Marokkaanse nationaliteit, zijn op 25 mei 2020 te Amsterdam met elkaar gehuwd. Zij hebben twee minderjarige kinderen. Voorafgaande aan het huwelijk hebben zij huwelijkse voorwaarden gemaakt, waarin – voor zover hier relevant – onder meer is bepaald:

‘Artikel 1 Wettelijke gemeenschap van goederen

Tussen de partners bestaat de wettelijke gemeenschap van goederen.

Artikel 2 Van de gemeenschap uitgesloten goederen

1. In afwijking van artikel 1 vallen niet in de gemeenschap de rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit een overeenkomst van levensverzekering (een ongevallenverzekering daaronder begrepen), indien deze overeenkomst is gesloten of later overgenomen door een echtgenoot op het leven van de andere partner. (...).

Artikel 3 Rechtskeuze

De verschenen personen verklaarden dat de vermogensrechtelijke gevolgen van hun huwelijk zullen worden beheerst door het Nederlandse recht.’

Partijen hadden voorafgaand aan hun huwelijk op 4 maart 2020 gezamenlijk een woning gekocht. Op aandringen van de man is die woning alleen aan hem geleverd, hetgeen heeft plaatsgevonden voor het huwelijk. De man had reeds voor het huwelijk eigen middelen waaronder de polissen van overlijdensrisicoverzekering.

De rechtbank is onder meer verzocht de echtscheiding tussen partijen uit te spreken, enkele voorzieningen ten aanzien van de kinderen te treffen en ook enkele beslissingen te nemen ten aanzien van de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden van partijen. Uitsluitend op dat laatste punt ga ik hieronder nader in.

2. De beslissing van de rechtbank

In haar beschikking van 9 november 2022 overweegt de rechtbank ten aanzien van de vraag welk huwelijksvermogensregime op grond van art. 1 van de huwelijkse voorwaarden tussen partijen van toepassing is – te weten: de tot 1 januari 2018 bestaande wettelijke *algehele* gemeenschap van goederen of de sinds die datum in werking getreden wettelijke *beperkte* gemeenschap van goederen – als volgt:

‘2.10.4

(...). Volgens vaste rechtspraak dient de uitleg van de overeenkomst van huwelijkse voorwaarden te geschieden aan de hand van de Haviltex-maatstaf (onder meer: HR 3 september 2010, ECLI:NL:HR:BM6085). Hierbij komt het aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijze aan de bepalingen in de overeenkomst mochten toekennen en aan hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten (HR 13 maart 1981, LJNAG4158, NJ 1981/635). Van beslissende betekenis zijn alle omstandigheden van het geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen. Te denken valt daarbij onder meer aan de bewoordingen en context van de bepalingen in de huwelijkse voorwaarden, waarbij die bepalingen niet als op zichzelf staand, maar in onderling verband moeten worden gezien. Bij toepassing van de Haviltex-maatstaf bij de uitleg van huwelijkse voorwaarden komt mede gewicht toe aan hetgeen de notaris in het kader van zijn voorlichting aan partijen heeft medegedeeld omtrent de inhoud en strekking van de bepalingen in de huwelijkse voorwaarden, en aan de betekenis die veel voorkomende bepalingen daarin volgens notarieel gebruik normaal gesproken hebben. (...).

2.10.5.

De rechtbank is van oordeel dat de bepalingen van de huwelijkse voorwaarden, aldus moeten worden uitgelegd dat partijen redelijkerwijze de bedoeling hebben gehad in de *algehele* gemeenschap van goederen te trouwen. Daartoe

overweegt de rechtbank als volgt. Op 9 mei 2020 heeft het notariškantoor een e-mail aan partijen gezonden waarin onder meer staat:

“U kiest voor de gemeenschap van goederen. Dit is een eenvoudig systeem.

De akte is daardoor ook kort.”

De algehele gemeenschap van goederen is een eenvoudig systeem omdat alle op het moment van de huwelijksluiting aanwezige goederen en vermogensbestanddelen en bestaande schulden in de gemeenschap vallen. Het systeem van de wettelijke beperkte gemeenschap is niet zo eenvoudig, nu in dat geval sprake is van meerdere vermogens, namelijk het vermogen van de vrouw, het vermogen van de man en het gemeenschappelijk vermogen. De door de notaris verstrekte informatie dat er sprake is van een eenvoudig systeem is daarom naar het oordeel van de rechtbank een aanwijzing dat partijen bedoeld hebben de algehele gemeenschap van goederen overeen te komen. De rechtbank is van oordeel dat de door de vrouw gegeven uitleg voor het aangaan van huwelijksvoorwaarden, namelijk dat geregeld moest worden dat zij mede-eigendom kreeg van de woning, die alleen [aan de] man was geleverd aannemelijker is dan het standpunt van de man dat overlijdensrisicoverzekeringen van de wettelijke beperkte gemeenschap moesten worden uitgesloten. (...). Wat daar ook van zij, de rechtbank is van oordeel dat het niet waarschijnlijk is dat partijen huwelijksvoorwaarden zijn overeengekomen met het enkele doel de op grond van de wet bestaande wettelijke gemeenschap van goederen overeen te komen. Temeer daar dit ook niet het eenvoudige systeem is, dat door de notaris is benoemd.’

3. Commentaar

Allereerst verdient opmerking dat het resultaat van de uitleg van art. 1 van de huwelijksvoorwaarden betreffende het begrip ‘wettelijke gemeenschap van goederen’ waartoe de rechtbank in casu komt mij redelijk lijkt. Het lijkt immers zeer onwaarschijnlijk dat partijen in 2020 nog eens de wettelijke beperkte gemeenschap van toepassing verklaren op hun huwelijk terwijl dat stelsel reeds ingevolge de wet al voor hen geldt. Veel waarschijnlijker is dat dit aanstaande echtpaar in 2020 – zoals juist de eerste jaren na de invoering van de wettelijke beperkte gemeenschap in 2018 vaker aan de orde kwam – uitdrukkelijk voor de aloude algehele gemeenschap van goederen als het voor hen toepasselijke huwelijksvermogensregime koos (met uitzondering dan van de rechten en plichten voortvloeiende uit de polissen van levensverzekering zoals bedoeld in art. 2 lid 1 van de huwelijksvoorwaarden).

Een tweede opmerking betreft het feit dat we in deze casus nu ook uitdrukkelijk zowel door de notaris die de akte destijds heeft opgesteld als toegelicht alsook door de rechtbank uitgesproken zien dat het vroegere regime van de algehele gemeenschap van goederen een eenvoudig systeem was dat voor de gemiddelde burger goed te begrijpen en te hantieren was. Veelzeggend was ook de toelichting van de notaris destijds aan deze partijen dat de akte derhalve kort kon blijven. De rechtbank brengt ook de tegenstelling met het

huidige wettelijke stelsel aan door expliciet te benoemen dat dit niet zo eenvoudig is doordat er altijd sprake zal zijn van drie vermogens, te weten dat van de vrouw, dat van de man en het gemeenschappelijk vermogen. De rechtbank laat dan nog buiten beschouwing dat er binnen het huidige stelsel van de beperkte huwelijksgemeenschap onder omstandigheden van twee aparte gemeenschappen sprake kan zijn, te weten de beperkte huwelijksgemeenschap en eventueel ook nog een eenvoudige gemeenschap in de zin van boek 3.7 BW, met name in het geval de echtgenoten tezamen een goed hebben verkregen dat ze voor meer dan de helft met privévermogen hebben gefinancierd. Zie daarover: ondergetekende in *JBN* 2018/33 in diens bespreking van HR 21 april 2006, *ECLI:NL:HR:2006:AU8938*, *NJ* 2007/395 in de context van de nieuwe wettelijke beperkte gemeenschap van goederen.

In de derde plaats is deze beslissing van de rechtbank een schoolvoorbeeld van de beschermende werking van de aloude algehele gemeenschap van goederen. Wie de gehele beslissing van de rechtbank doorleest zal het opvallen dat niet geheel duidelijk is hoe de aankoop van de woning kort voor het huwelijk in maart 2020 precies is verlopen. Wel constateert de rechtbank met zoveel woorden dat op aandringen van de man de woning nog voor het huwelijk alleen aan hem is geleverd. Doordat de rechtbank, rekening houdend met alle omstandigheden van dit geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen, tot het oordeel komt dat in de huwelijksvoorwaarden in casu gekozen is voor de aloude algehele wettelijke gemeenschap van goederen, komt de (waarde van de) woning uiteindelijk ook mede toe aan de vrouw die in het nieuwe stelsel daarvan verstoken zou zijn gebleven.

Ik rond af met de vraag wat het notariaat van deze beslissing van de rechtbank kan leren? Ik denk tweeërlei. In de eerste plaats geldt natuurlijk steeds dat in akten zo duidelijk mogelijke begrippen dienen te worden gehanteerd. Indien men derhalve in een akte verwijst naar de ‘wettelijke gemeenschap van goederen’ dient met dit nader te expliciteren zodat er geen twijfel over kan bestaan welke huwelijksgemeenschap bedoeld wordt. Zo had de notaris in casu beter uitdrukkelijk kunnen formuleren dat tussen de partners de wettelijke gemeenschap van goederen bestaat zoals die vóór dan wel met ingang van 1 januari 2018 in art. 1:94 BW was/is geregeld. Dat had veel onduidelijkheid kunnen voorkomen. Ten slotte kan het notariaat er ook van leren dat – zeker in situaties van grote verschillen tussen de betrokken partijen – het dienstig kan zijn nog steeds het stelsel van de aloude algehele gemeenschap van goederen in de advisering over huwelijksvoorwaarden te betrekken en de voor- en nadelen van dat stelsel evenals die van de andere relevante stelsels te benoemen. Het onderhavige geval laat zien dat de aloude gemeenschap nog steeds zijn goede diensten van eenvoud en sociale gerechtigheid kan waarmaken.

Rechtbank Amsterdam 9 november 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:6494

Over de auteur

W.G. Huijgen

Emeritus hoogleraar Universiteit Leiden.